

Vattenvård och skydd av små vattendrag inom skogsbruket i Finland

Ledande naturvårdsspecialist Matti Seppälä
Finlands skogscentral
OFFENTLIGA TJÄNSTER

Om att efterfölja lagar och förordningar i småvattendrags närmiljö

Som exempelområde Kyttäluoma-bäcken i Kurikka

Skogsnaturrådgivare, Riitta Raatikainen

Finlands skogscentral

OFFENTLIGA TJÄNSTER

Om Kyttäluoma-bäcken...

Exempelområdet är en del av Kyttäluoma-bäcken, alltså ett skogligt, nästan i naturtillstånd varande bäckavsnitt, vars längd är ca. 7km. På detta avsnitt finns 27 fastigheter som angränsar till bäcken och markägarna är 22 till antalet.

Kyttäluoma-bäcken är totalt 18 km lång. Nedströms rinner bäcken genom åkermaker med små "öar" av skog. Uppströms är bäcken grävd, huvudsakligen torvmarker, även torvtäkt finns. I synnerhet på åkerområden är jordmånen finkornig, ställvis även skogsmarken. I avrinningsområdet finns små grundvattenområden.

metsäkeskus

Kyttäluoma-bäckens avrinningsområde är ca 3000 ha och antalet privat markägare är nästan 200.

Lagar och förordningar kopplade till skydd av småvatten

Vattenlagen

Skogslagen

Lagen om finansiering av
skogsbruket

metsäkeskus

Vattenlagen, 1.1.2012

Målsättningen är vattnens goda status

Skyddar källor, rännilar, bäckar, små tjärnar i naturtillstånd samt grundvattnen

Även betydande förändring av vattendrag begränsas av förordningar
-tillståndspliktigt är bl.a. ändring av vattennivån

I Kyttäluoma-bäcken...

Vattenkvaliteten i bäcken kan anses vara relativt god 😊 **öringen trivs!**

Tillståndet i avrinningsområdets källor och bäckar är kraftigt förändrat, huvudsakligen för tiotals år sedan

- › Källorna i närområdet har byggts om till brunnar 😞
- › Naturliga bäckar som runnit ut i bäcken har grävts om till skogsdiken 😞
- › I bäcken finns små dammar som p.g.a. markanvändningen fyllts igen och försvunnit 😞
- › Bäckfåran var uppdämd på flera ställen 😞
- › Bäcken hade rensats på flera avsnitt för dränering av åkrar 😞

Den nuvarande vattenlagen tryggar bäckavsnitten som är i naturtillstånd 😊

Skogslagen, 1.1.2014

Målsättningen är hållbart skogsbruk

- **ekologisk hållbarhet = tryggande av mångfalden**

Skogslagen tryggar livsmiljöer i naturtillstånd redan i den föregående skogslagen från år 1997

- **Småvatten: källor, rännilar, bäckar och tjärnar**
- **lagen tryggar även många andra livsmiljöer**

Förändring i Skogslagen möjliggör olika typer av avverkning

- **Tillåtet med beståndsvårdande avverkning av skog med varierande åldersstruktur**
- **Möjliggör mera naturenlig behandling av skogen även invid småvatten som inte är i naturtillstånd**

I Kyttäluoma-bäcken...

Skogsbruk har kunnat idkas beaktande livsmiljön invid bäcken. De enligt skogslagen värdefulla livsmiljöerna invid småvatten hade beaktats väl i samband med skötsel av skogen

- › I samband med avverkning hade det lämnats skyddszoner invid bäcken 😊
- › Bredden på skyddszonerna var i medeltal 20 m på vardera sidan av bäcken 😊
- › Lövträd och dödved hade sparats 😊
- › Avverkningar som hade utförts innan skogslagen (1997) trädde i kraft hade ställvis sträckts sig ända till bäckfåran 😞

Skogslagen har tryggt närmiljön till mången bäck i naturtillstånd 😊

Lagen om finansiering av skogsbruket

Lagen om finansiering av hållbart skogsbruk erbjuder statsstöd för att trygga mångfalden och för vård av skogsnaturen, bl.a. till vattenskyddsarbeten

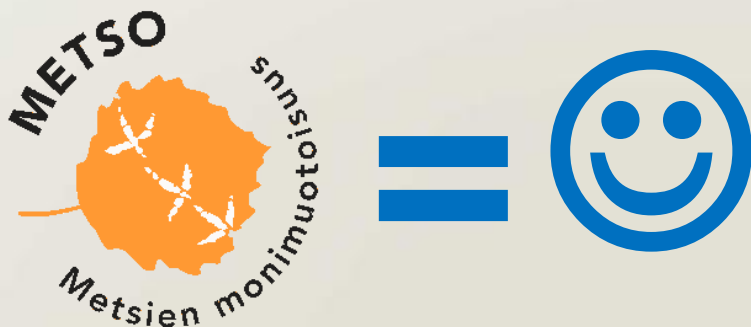
Finansieringslagen är ett av sätten att förverkliga det frivilliga skyddsprogrammet METSO

Skogsägare kan ansöka om skogsbrukets miljöstöd för livsmiljöer nämnda i skogslagen och för att bevara METSO-programmets naturtyper , t.ex. För småvatten och livsmiljöer kopplade till dem

- källor, rännilar, bäckar tjärnar, livsmiljöer i samband med kärr och mossar
- METSO –naturtyper även sumpskogar, svämskogar

I Kyttäluoma-bäcken...

METSO-avtal har gjorts upp med 9 skogsägare för ca. 30 ha skogsmark 😊

All skogsmark i närheten av bäcken är inte lämplig för skydd 😞

Rådgivning och information om behandling av skogen har getts till de skogsägare som äger skog invid bäcken 😊

Lagen om finansiering av skogsbruket

Via finansieringslagen kan man bevilja medel för naturvårdsprojekt. Projekttyperna är:

1. Vård och istandsättning av livsmiljöer
2. Kartläggning av livsmiljöer
3. Istandsättning av skog som är viktig för landskapsvården
4. Arbeten kopplade till vattenskydd inom skogsbruket
5. Återställande av dikesområden
6. Naturvård i skogen, skogligt mångbruk och projekt som höjer skogarnas landskaps-, kultur- och rekreationsvärden

I Kyttäluoma-bäcken...

Medel enligt lagen om finansiering av skogsbruk har beviljats för åtgärder inom FLISIK-projektet 😊

Åtgärder som främjar naturens mångfald har gjorts:

- › Återbördat stenar till fåran 😊
- › Tillsatt dödved i fåran 😊
- › Anlagt strömkoncentratorer 😊
- › Anlagt lekbottnar (förverkligat av ELY) 😊
- › Vandringshinder har avlägsnats 4 st (förverkligat av ELY) 😊
- › Fastsubstans har avlägsnats från Lohilammi-dammen (förverkligat av ELY) 😊
- › Alla markägare har gett sitt samtycke till arbetena 😊

Rekommendationer som berör skydd av småvatten

Vattenvårdens genomförandeprogram
Rekommendationer för skogsvård
Skogscertifieringskriterierna

metsäkeskus

Vattenvårdens genomförandeprogram

Grundläggande åtgärder enligt nuvarande praxis inom skogsbruket

- åtgärdsplanering
- grävavbrott
- Slamgropar och bassänger
- bottendammar
- översilning
- skyddszoner

Förhindra att belastning uppstår

+

Tilläggsåtgärder inom skogsbruket

- Avrinningsområdesvis planering
- Vattenskyddskonstruktioner med vidare effekter: flödesreglerande dammar våtmarkers översilningsfält

Stoppa belastningen från att spridas vidare

=

Nivån på vattenskyddet i avrinningsområdet

På platsen för utförandet

Avrinningsområdes nivå

metsäkeskus

Skogsvårdsrekommendationer och kriterier för skogscertifiering

Skogsvårdsrekommendationerna och certifieringskriterierna ger ett bredare skydd åt småvattnen än förordningarna

Förutom objekten i skogslagen rekommenderas även att man sparar andra värdefulla livsmiljöer, bl.a. bäckar i tillstånd som liknar naturtillståndet

I samband med åtgärder i skogen lämnas skyddszoner mot småvatten bl.a. vid avverkning, markberedning, dikning och gödsling

Vid istandsättningsdikning/dikesrensning och dikeshögläggning/skyddsdikning byggs vattenskyddskonstruktioner

I samband med åtgärder i skogen beaktas grundvattenområdena

I Kyttäluoma-bäcken...

Rekommendationer och skogscertifieringskriterierna har bra följts

- › Bäcklivsmiljöer skyddade enligt skogslagen har sparats likaså andra värdefulla livsmiljöer invid bäcken 😊
- › Skyddszoner har lämnats vid skogsbruksåtgärder 😊
- › Man har inte kört över bäcken med skogsmaskiner 😊
- › Tillägsåtgärder inom vattenskyddet har planerats 😊
- › Man har inte planerat istandsättningsdikningar/dikesrensningar på grundvattenområden 😊

I de gamla dikningarna har man inte använt sig av vattenskyddskonstruktioner enligt nuvarande praxis 😞

Tillägsåtgärder som avrinningsområdesvis planering har ännu inte gjorts. 😞

Hälsningar från markägarna...

Markägarna uppskattar det som är kvar av småvatten i naturtillstånd 😊, men

Överloppsvatten måste fås bort från skogen! 😞

- › Är det här Natura? 😞
- › Det får inte finnas död ved i bäcken! 😞
- › Kommer det mera fiskare hit? 😞

Fördomar finns, så rådgivning och bra projekt behövs!

FLISIK ÄR ETT BRA PROJEKT 😊

Min skog, allas vatten!
Mun mettä, kaikkien vettä!

Kiitos/
Tack

7.3.2014

18